

«Νέο μυκηναϊκό ανακτορικό κτήριο στην Καδμεία (Θήβα)»

Β. Αραβαντινός – Ι. Φάππας

Η εικόνα της μυκηναϊκής Θήβας κατά την ανακτορική περίοδο, το 13^ο αι. π.Χ., βελτιώθηκε αισθητά από μια πρόσφατη σωστικού χαρακτήρα ανασκαφική έρευνα που έλαβε χώρα κατά τους τελευταίους μήνες στο κέντρο σχεδόν της Καδμείας ακρόπολης της Θήβας.

Η ανασκαφή πραγματοποιήθηκε σε οικόπεδο στο νότιο τμήμα της αρχαίας ακρόπολης, στον ψηλότερο από τους λόφους που σχηματίζουν το ανάγλυφό της, σε περιοχή με ιδιαίτερη σπουδαιότητα για την πολεοδομική εξέλιξη της Θήβας καθ' όλη την προϊστορική περίοδο, καθώς εκεί εντοπίζεται το επίκεντρο του Πρωτοελλαδικού και Μεσοελλαδικού οικισμού της πόλης.

Τα ευρήματα της πρόσφατης ανασκαφής συμπληρώνουν τα ευρήματα από παλιότερες ανασκαφικές έρευνες και φανερώνουν την ύπαρξη ενός μεγάλου κτηριακού συγκροτήματος στην περιοχή, με ιδιαίτερα σημαντικούς χώρους που αναπτύσσονταν όπως φαίνεται σε βαθμιδωτά άνδηρα. Παλιότερη ανασκαφή σε διπλανό οικόπεδο είχε αποκαλύψει, εκτός άλλων, μυκηναϊκό δωμάτιο με δάπεδο κατασκευασμένο με τετράγωνα πλίνθους, στις γωνίες των οποίων είχαν τοποθετηθεί μικρά βότσαλα, καθώς επίσης και μυκηναϊκούς τοίχους με σπαράγματα τοιχογραφιών πομπής γυναικών.

Η πρόσφατη ανασκαφή αποκάλυψε ένα παχύ στρώμα καταστροφής με διάφορων μεγεθών στρωτήρες και καλυπτήρες κεράμους στέγης, βάρους από 8,5

μέχρι 9,5 κιλά ο καθένας, πολλοί από τους οποίους βρέθηκαν ακέραιοι όπως ακριβώς είχαν πέσει κατά την καταστροφή του κτηρίου, η οποία προκλήθηκε από έντονη φωτιά κατά τα μέσα του 13^{ου} αι. π.Χ. Από τα χαρακτηριστικά στοιχεία των κεράμων αυτών προκύπτει μια εξαιρετικά βαριά στέγη, το βάρος της οποίας υπολογίζεται πρόχειρα σε

τουλάχιστον τέσσερις τόνους, χωρίς να συνυπολογίζεται το πρόσθετο βάρος της σε περιπτώσεις χιονιού.

Τα πεσμένα κεραμίδια κάλυπταν τα εντυπωσιακά μεν αλλά δυστυχώς αποσπασματικά οικοδομικά κατάλοιπα ενός μεγάλου μυκηναϊκού κτηρίου που πιθανότατα αποτελούσε τμήμα ή παράρτημα του μυκηναϊκού ανακτόρου. Δύο ιδιαίτερα ογκώδεις και καλοκτισμένοι τοίχοι με παραστάδες, χτισμένοι κατά το

μικηναϊκό σύστημα από μεγάλους ακατέργαστους ή αδρά δουλεμένους ογκόλιθους

και μικρότερους λίθους που ήταν τοποθετημένοι σαν σφήνες ανάμεσά τους, διαμορφώνουν κεντρικό χώρο, ο οποίος κατά την περίοδο χρήσης του κτηρίου ήταν τοιχογραφημένος, όπως δείχνουν τα σπαράγματα των τοιχογραφιών που βρέθηκαν διάσπαρτα στο εσωτερικό του. Στο κέντρο του και επί του δαπέδου βρέθηκαν τα θραύσματα μεγάλο

λουτήρα καθώς και το αποτύπωμα της βάσης καμένου καλάθιού που ήταν τοποθετημένο ακριβώς δίπλα σ' αυτόν κατά τη στιγμή της καταστροφής του κτηρίου. Βορείως του κεντρικού αυτού χώρου ανοίγεται επιμήκης διάδρομος, καθώς και μεγάλος στεγασμένος χώρος. Από το εσωτερικό των χώρων αυτών προέρχεται πλήθος σπασμένων αγγείων, μικρές χάντρες από γυαλί με ανάγλυφες παραστάσεις, καμένα σπαράγματα τοιχογραφιών, σφραγιδόλιθος από στεατίτη με εγχάρακτη παράσταση αλόγου, χρυσή ψήφος σε σχήμα άνθους παπύρου κ.α.

Την κάτοψη του οικοδομήματος συμπληρώνει ένα ευρύχωρο τετράπλευρο

δωμάτιο που ανασκάφηκε βορειότερα. Στο εσωτερικό του βρέθηκε πλήθος αγγείων συμποσίου (κύλικες, κύπελλα), καθώς και ένα χάλκινο εγχειρίδιο με χρυσά καρφιά. Το σημαντικότερο, ωστόσο, εύρημα είναι ένα πήλινο εξαεδρικό ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο με δύο

διαμπερείς οπές ανάρτησης και γραπτή, εντελώς σχηματοποιημένη, διακόσμηση ψαριών, ίσως δελφινιών ή τόνων, και στις έξι πλευρές του. Παρόμοιο αντικείμενο είχε βρεθεί και κατά την παλιότερη ανασκαφή μαζί με εντυπωσιακό μαρμάρινο μήλο ξίφους και χάλκινο τμήμα ξίφους με χρυσά καρφιά, επί του πλίνθινου

δαπέδου του διπλανού δωματίου. Και αυτό φέρει γραπτή διακόσμηση στις τέσσερις

μακρές πλευρές του, οι οποίες διακοσμούνται εναλλάξ με φοίνικα και ζατρίκιο. Δύο διαμπερείς οπές στις δυο του πλευρές και μία ακόμα στις άλλες δύο δείχνουν ότι και το αντικείμενο αυτό προοριζόταν για ανάρτηση.

Το κτήριο καταστράφηκε από μεγάλη φωτιά κατά τα μέσα του 13^{ου} αι. π.Χ., εποχή στην οποία χρονολογούνται και πολλά άλλα ανακτορικά διαμερίσματα που έχουν ανασκαφεί παλιότερα εντός της Καδμείας ακρόπολης, μεταξύ των οποίων αποθήκες με μεγάλους ψευδόστομους αμφορείς και χώροι επεξεργασίας χρυσού, ελεφαντοστού, ημιπολύτιμων λίθων κλπ.

Τα δεδομένα από την παλαιότερη και την πρόσφατη ανασκαφική έρευνα στην κορυφή της Καδμείας δείχνουν ότι στην περιοχή αυτή υπήρχε κατά τον 13^ο αι. π.Χ. μια αρκετά πυκνοδομημένη και πολυτελής συνοικία της μυκηναϊκής Θήβας. Σε κάθε περίπτωση, η θέση του πρόσφατα αποκαλυφθέντος κτηρίου στο ψηλότερο σημείο της τειχισμένης ακρόπολης, η διαμόρφωση των χώρων του, οι διαστάσεις και ο τύπος των αρχιτεκτονικών του λειψάνων, ο τοιχογραφικός του διάκοσμος, καθώς και τα σπάνια ευρήματά του μαρτυρούν, παρά την εξαιρετικά αποσπασματική του διατήρηση στον περιορισμένο χώρο της ανασκαφής, την ιδιαίτερα σημαντική λειτουργία του στο πλαίσιο της κεντρικής ανακτορικής διοίκησης της περιόδου αυτής στην Καδμεία.